

1

NEJSEM ČLOVĚK, KTERÝ NEDOKÁŽE ODPOUŠTĚT, věčně dumá nad neshodami nebo zpochybňuje cizí pohnutky. Ani necítím potřebu za každou cenu vyhrávat hádky. Ale jak už to s pravidly bývá, samozřejmě se najdou i výjimky. Nebudu nečinně přihlížet, když někdo někoho využívá, a to platí i pro případ, že někdo využívá *mě* – udělám všechno proto, abych zajistila, že zvítězí spravedlnost. Nikoho tudíž nepřekvapí, že mi vývoj událostí tohoto měsíce nedal jinou možnost než neprodleně a rozhodně zasáhnout.

Zprávu o smrti naší matky mi podal můj bratr Edward. Přestože odbilo teprve půl šesté, už jsem byla vzhůru. Zrovna jsem se skláněla nad záchodovou mísou a zvažovala, zda se mám raději cíleně vyzvracet, nebo nevolnost přetrpět. Pokud se vyzvracím, na pár minut se mi uleví, ale brzy se mi udělá zle nanovo. Provedla jsem analýzu nákladů a přínosů a rozhodla se, že nejlepší možností je to přetrpět. Když jsem si prohlížela svůj odporný odraz, z kuchyně zatrylkoval telefon. Na pevnou linku mi volá tak málo lidí, že mě okamžitě napadlo, že to musí být pohotovost týkající se mojí matky. Ukázalo se však, že to pohotovost nebyla. Bratr vskutku neměl žádný důvod, proč mi volat tak brzy – ledaže by mě chtěl zastihnout nepřipravenou.

„Suze, to jsem já, Ed. Musím ti něco říct a není to dobrá zpráva. Možná se radši posad.“

„Co se stalo?“

„Nevím, jak to říct, Suze. Bohužel...“

„Edwarde, seber se. Je v nemocnici?“

„Suze, ona umřela. Včera v noci. Vrátil jsem se asi až ve dvě – byl jsem u kámoše na pár pivech. Měla ještě rozsvíceno v ložnici, tak jsem zaklepal a nakoukl dovnitř. Poznal jsem to hned z toho, jak napůl sedí, napůl leží. Byla tu doktorka – říkala, že to byla rozsáhlá mrtvice. Nemůžu tomu uvěřit.“

Spolkla jsem příval žluči, co se mi hnal do krku, a posadila se ke kuchyňskému stolu. Rychle jsem hranou dlaně shrnula do kupičky pár zbloudilých toustových drobků.

„Suze... Suze?“

„Přece jenom jí bylo sedmdesát osm,“ řekla jsem nakonec, „a dvě mrtvice už prodělala. Není to zrovna nečekané.“ Zaváhala jsem. Věděla jsem, že bych měla projevit soucit, ale vůči bratrovi to pro mě nebylo přirozené. „Ale chápu, že muselo být nepříjemné takhle ji najít,“ dodala jsem. „Promiň, teď nemám čas se bavit, musím se nachystat do práce. Zavolám ti potom. A Edwarde?“

„Ano, Suze?“

„Prosím, neříkej mi Suze.“

Nečekala jsem, že se ze mě ve věku pětáctýřiceti let, kdy má ještě většina lidí oba rodiče, náhle stane sirota. Rodičům však bylo přes třicet, když jsem se narodila, a můj otec měl určitou povahovou vadu, která mu zkrátila život. V posledních letech jsem se s matkou nevidala tak často, jak jsem měla. Jsem státní úřednice, pracuju na dodávce projektu (analyzuju kvanta komplexních dat a vypracovávám důkladné zprávy o produktivitě práce) a připadá mi, že když se zrovna dlouhé hodiny nepo-

týkám s velkými čísly a malými písmenky, tak stejně pořád bojuju s časem.

Dalším důvodem, proč jsem matku nenavštěvovala moc často, bylo to, že u ní už zase bydlel Edward, s nímž – eufemisticky řečeno – nesdílím pohled na život. Vlastně se jeden druhému vyhýbáme jako čert kříži. Bratr je co do věku pouze o dva roky mladší, ale alespoň o třicet let mladší co do emocionálního a psychologického vývoje, který se v jeho případě zarazil v pubertě. Radno dodat, že to nezpůsobila žádná diagnostikovatelná duševní porucha, nýbrž jeho slabá vůle a požitkářství. Zatímco já jsem si ze všech sil snažila zajistit spolehlivou kariéru a stabilní životní styl, Edward se plácal od jedné nanicovaté práce, nefunkčního vztahu a zpustlého bytu ke druhému. Nikterak překvapivě proto po čtyřicítce zase přilezl k matce.

Zpráva o smrti blízkého příbuzného je pro člověka šok, ať byl dotyčný jakkoli starý a nemocný. Zjistila jsem, že potřebuju několik minut tíše sedět a sbírat myšlenky. Jelikož jsem se však nacházela v Londýně a matčino tělo v Birminghamu, z praktického hlediska jsem neměla skoro co dělat. Rozhodla jsem se tudíž, že půjdu do kanceláře a budu dál pracovat jako normálně, tedy alespoň natolik, jak se dá předstírat, když je člověku ustavičně na zvracení. Nikomu v kanceláři o matčiny smrti nepovím. Dovedla jsem si představit ty orgie cavyků a vzdychání, ta lepkavá objetí a projevy soustrasti nad ztrátou někoho, koho neznali a ani netušili, že existuje. Na tohle si zrovna nepotrpím.

Když jsem vylezla ze stanice metra poblíž své kancelářské budovy, udeřilo mě vedro, které už tak vystoupalo, že změkl čerstvý asfalt před východem. Hluk a výpary z ploužících se aut jako by zesílily a ostře pronikavý sluneční svit mě bodal

do sítnice. Hned jak jsem dorazila do relativního útočiště za svým pracovním stolem, jenž se nachází v nejtišším koutě velké sdílené kanceláře, zapnula jsem větrák a namířila si ho na obličej. Trochu vzkříšená jsem jako každé ráno strávila několik minut kontrolou kaktusů, které mám rozestavené na kraji stolu. Podívala jsem se, zda nějaká část nepodlehla hnilobě, nesvraskla či neseschla, oprášila je měkkým štětcem, ujistila jsem se, že má kompost správnou úroveň vláhy, a poobracela jsem je, aby byly pořád stejnoměrně vystavené dennímu světlu. Potom jsem otevřela složku. Zápolení s obzvláště náročnou zprávou, již musím do konce příštího týdne odevzdat vedoucímu oddělení, mi snad pomůže zahnat myšlenky na ranní události.

Na to, že jsem vystudovala práva, možná nemám nejvíc vzrušující práci, ale vyhovuje mi. Většina studentů z mého oboru se šla vyškolit na advokáty nebo obhájce, ale mě začala přitahovat jistota kariéry ve státní správě: předvídatelné, byť nikterak slavné platové třídy, přijatelný důchodový plán a žádné vrtochy profesně starších partnerů nebo vedoucích advokátních komor. Při práci sice svoje vzdělání nevyužiju a postrádám expertízu, již by mi dodala profesionální kvalifikace, avšak povšechné znalosti zákonů a byrokratické činnosti mi přijdou kromobyčejně vhod, kdykoli potřebuju vznést nějakou stížnost.

Kdybych neměla kolegy, kancelářský život by byl snesitelný. Toho dne jsem se však musela potýkat s ještě delším výčtem nesnází a mrzutostí než obvykle. Například bylo sotva půl jedenácté, když k mému stolu zavanul pach zbytků číny, které si jedna z mých podsaditějších spolupracovnic ráda ohřívá v mikrovlnce v naší miniaturní kuchyňce a dopoledne je konzumuje. Do hrdla se mi drala žluč a musela jsem se pořádně napít něčeho studeného, abych se vyhnula krizovému úprku

na toalety. Zvládla jsem dojít k automatu na vodu a ani trochu mě nepotěšilo, že jsem tam potkala Toma, čilého asistenta administrativy, který u nás nedávno začal pracovat. Jeho bujný plnovous pořád svědčil o tom, že měl k snídani bagetu. Měl se mi stát dalším zdrojem mrzutostí.

„Ahoj Susan, zrovna tebe jsem chtěl potkat. Chtěl jsem ti jenom říct, že jsem našemu kanclu vytvořil facebookovou skupinu, abychom tam organizovali chození do hospody a dávali si vědět, co se děje. Pošli mi žádost o přátelství a já tě do té skupiny přidám.“

„Ty tady nejsi dlouho, vid?“ Zvládla jsem ze sebe vypravit, zatímco mi do sklenice žbluňkala voda. „Všichni vědí, že Facebook nemám.“

„Páni, fakticky? Tak jak komunikuješ s lidmi? Máš Instagram nebo WhatsApp? Tam můžu taky vytvořit skupiny.“

„Nemám nic. Podle mě obvykle funguje zvednout telefon nebo poslat zprávu.“

„Ale jo, to stačí tak třeba pro tvoji *mámu* nebo tak, ale jak udržuješ kontakt se všemi starými kamarády ze školy a z vysoké? Jak si organizuješ společenský život?“

Na tohle jsem neměla náladu. Z nějakého důvodu mě pálily oči – možná to bylo těmi ostrými zářivkami. Jasně jsem mu vysvětlila, že vůbec netoužím udržovat kontakt s lidmi, jež jsem krátce znala před mnoha lety, a že žiju velmi prostý život. Jestli pocítí potřebu vyrozumět mě o kancelářských sešlostech nebo mi sdělit důležitou zpravodajskou informaci z pracoviště, má mi napsat e-mail. Mohla jsem mu navrhnout, ať přejde těch patnáct kroků od svého stolu k mému, ale v něčem takovém bych ho nerada podporovala.

Když jsem hned po jedné házela do koše bílý sendvič s máslem, který jsem navzdory všem nadějím nesnesla, a znovu jsem se usilovně snažila si utřídit myšlenky, popudil mě

pohled na Lydii – čerstvě nezadanou kolegyni po třicítce –, jak si vykračuje po obvodu místnosti. Zhruba každou minutu se zvědavě podívala na svůj náramek. Musela jsem začít zpracovávat analýzu číselné tabulky, kterou jsem si vytiskla před krátkou přestávkou, ale kolegyniny obchůzky mi to znemožňovaly.

„Lydie, ty se mě *schválně* snažíš rozčítit?“ vyjela jsem na ni, když prošla kolem mého stolu počtvrté.

Řekla mi, že dostala k narozeninám fitness náramek a dělá svých deset tisíc kroků denně. Musí se dostat do formy, teď když je „zpátky na trhu“ – což nejsou slova, jimiž bych osobně popsala náš společný status nezadaných žen. Při páté obchůzce jsem se jí zeptala, proč jako každý normální člověk nechodí venku. Prý nemůže – ten večer má rande naslepo a nechce se při dusání po ulicích zpotit a ušpinit. Pošesté mi řekla, jestli bych se k ní náhodou nechtěla přidat, když mě její činnost tak náramně zajímá. Odmítla jsem. Při sedmé obchůzce jsem ji už chtěla uškrtnit. Zoufale jsem potřebovala ticho a klid, abych se mohla soustředit na to, abych tenthle příšerný den přečkala. Navrhla jsem jí, ať chodí nahoru a dolů po schodech – nadbytečná kila ze zadnice takhle shodí dvakrát tak rychle.

„Už chápu, Susan,“ odfrkla si, změnila kurz a odešla lítačkami. Jistě jsem nebyla jediná, kdo si úlevně oddechl.

Odpoledne bylo v půli a k mému stolu se opět přitočil Tom, který s Lydií soupeřil o titul nejotravnějšího kolegy dne. Pokoušela jsem se ho ignorovat, ale zjevně byl odhodlaný čekat, dokud jeho přítomnost nevezmu na vědomí.

„Příští měsíc dělám charitativní tah po hospodách a chtěl jsem se zeptat, jestli mě nebudeš sponzorovat,“ řekl. „Odkaz na tu finanční sbírku ti můžu poslat na e-mail, vzhledem

k tomu, že se v blízké době nehodláš přidat do jednadvacátého století.“

„Na jakou je to charitu?“ zeptala jsem se a odhodila přitom pero.

„To jsem se ještě nerozhodl. Jenom vím, že musím svůj život nějak smysluplně využít. Možná to bude pro pandy – miluju pandy – nebo možná, abych zastavil globální oteplování, protože na tom mi zrovna teď fakt záleží. Ale člověk může bojovat za tolik dobrých věcí. Čím jenom začít?“ Dělal, že se smutně tváří.

„Velmi dobrou práci prý odvádí Asociace pro postižené mrtvicí,“ řekla jsem. Kdovíproč mě zase začaly pálit oči.

„Možná, ale to není moc sexy. A navíc myslím, že si loni můj kámoš pro oběti mrtvice oholil vousy. Já chci dělat něco jiného.“

„Tak za mnou přijď, až si to rozmyslíš,“ prohlásila jsem a otočila se na židli zpátky ke stolu.

Touhle dobou v mé kanceláři vybírá peníze každý. Bývalo to dvakrát nebo třikrát za rok, ale teď je to samá charita tohle, sponzorování tamto: chození, běhání, jízda na kole, plavání, lezení, slaňování, putování, brodění se blátem. Abyste pochopili, nestěžuju si. Naprosto schvaluju, že lidi využívají svou energii pro cizí, spíš než vlastní dobro – no, pokud člověk nebere v úvahu, že jsou tyto činnosti zdraví prospěšné a budí zdání ctnosti. Nedílnou součástí těchto záležitostí jsou však zjevně osobní interakce, a ty *mají* dopad na produktivitu kanceláře. Rozhodla jsem se, že bych si měla promluvit se svou přímou nadřízenou, Trudy, i když se mi do toho moc nechtělo. Kéž bych se nebyla obtěžovala – nakonec to bylo zase jenom pro zlost.

Trudy začala na oddělení pracovat ve stejný den a na stejné úrovni jako já, už ani nevím, před kolika lety. Zprvu mě

pořád přemlouvala, ať s ní jdu o obědové pauze na kávu nebo po práci na víno, ale brzy jí došlo, že ztrácí čas. Od té doby se vydrápala až do závratných výšin vedení týmu, a to i se čtyřmi vložkami v podobě mateřské dovolené. Na stole si nápadně vystavila fotografie koncových produktů těchto vložek, v celé jejich pizizubé, pihovaté slávě.

Opřela se a blahosklonně se usmála a já jí vysvětlila, jak by v rámci efektivy dávalo smysl přidělit zaměstnancům každý měsíc konkrétní čas na to, aby mohli propagovat svou charitu, shánět sponzory a vybírat fyzické peníze. Trudy, která se patrně snažila být vtipná, řekla, že by v rámci efektivy dávalo větší smysl, kdyby každý měsíc přidělila *mně* jeden konkrétní čas, kdy bych jí směla pokládat návrhy, jak zvýšit produktivitu. Zasmála se. Já ne. Možná cítila mou nespokojenost, protože se přestala tvářit vesele a zatvářila se ustaraně. Zeptala se, jestli jsem v pořádku, jestli jsem nechtyla tu letní rýmu, která tu koluje. Když mi nabídla svou krabici papírových kapesníků, omluvila jsem se a odešla.

Půl sedmé. Jediným zvukem bylo vzdálené hučení vysavače, které nabíralo na hlasitosti, jak se tak blížilo k nyní prázdné kanceláři, a do mé hlavy se znovu rvaly neukázněné myšlenky. Vypínala jsem počítač a dávala si telefon do kabelky, když otevřela dveře naše rumunská uklízečka Constanta a s láteřením vešla dovnitř. Připravila jsem se na naši obvyklou výměnu.

„Dobrý večer, Susan. Jak se dneska máte?“

„Výborně,“ lhala jsem. „A vy?“

„Dobře, dobře. Já vždycky dobře. Vy poslední člověk v kanceláři?“

„Jako obvykle.“

„Á, vy tvrdě pracovat, Susan, jako já. Ne jako ostatní le-noši.“